
Saksnr: 2021/1314-2
Saksbehandlar: Tone Stedal Haugland

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for kultur, idrett og integrering		17.02.2021

Innspel til internasjonal strategi for kulturpolitikken

Forslag til vedtak

Hovudutval for kultur, idrett og integrering sluttar seg til innspelet til arbeidet med internasjonal strategi for den nasjonale kulturpolitikken, slik det ligg føre i saka, og at det vert oversendt Kulturdepartementet som svar på deira førespurnad.

Samandrag

Kulturdepartementet og Utanriksdepartementet skal saman utarbeide ein internasjonal strategi for kulturpolitikken som ei oppfølging av Stortingsmelding 8 - Kulturens kraft.

Dei har bedt om konkrete innspel til arbeidet frå ulike forvaltingsnivå og aktørar. Fylkeskommunane (på administrativt nivå) vart invitert til møte 26.januar, og det vart då bedt om at den enkelte fylkeskommune svarte på fire spørsmål. Vestland fylkeskommunen deltok i møtet og ga ei kort orientering om det internasjonale arbeidet i Vestland fylkeskommune og i det vestlandske kulturlivet. Departementet ønskjer i tillegg skriftlege innspel. Denne saka bygger på innlegget som vart holdt i møtet.

Per Morten Ekerhovd
fylkesdirektør

Ronny B. Skaar
seksjonssjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kulturdepartementet og Utanriksdepartementet inviterte KS og fylkeskommunane på administrativt nivå til et digitalt møte med arbeidsgruppa for internasjonal strategi for kulturpolitikken 26. januar kl. 09.00 - 11.00.

Kulturdepartementet og Utanriksdepartementet skal saman utarbeide ein internasjonal strategi for kulturpolitikken, som ei oppfølging av Meld. St. 8 (2018-2019) Kulturens kraft. Strategien skal bidra til å gjennomføre dei internasjonale aspekta og ambisjonane i kulturpolitikken. Føremålet med strategien er å sørge for at statlege verkemiddel støtter opp om den internasjonale utviklinga i kunst- og kulturfelta og kulturpolitiske målsettingar, og at dei sikrar ein fleksibel, langsiktig og samordna internasjonal innsats.

I invitasjonen til møte står det vidare:

Kulturmeldingen slår fast at globalisering, digitalisering og økt mobilitet gjør at kunst og kultur blir konsumert og produsert uavhengig av landegrenser, og at kunstnere inngår i større fagfelleskap på tvers av grensene. Internasjonalisering på kunst- og kulturområdet har flere formål, og kan blant annet bidra til økt kvalitet og høyere kompetanse i kunst- og kulturfeltet, føre til økonomisk vekst og vekst i kultursektoren, og bidra til å fremme kultur fra Norge og norske bredere interesser internasjonalt.

Dokumentet som Kulturdepartementet og Utenriksdepartementet nå arbeider med er et statlig strategidokument. Samtidig slår Kulturmeldingen fast at nasjonal kulturpolitikk er summen av tiltak og virkemidler i kommuner, fylkeskommuner og stat.

Mange fylkeskommuner prioriterer internasjonalt samarbeid på kulturfeltet. I tillegg til regionkontorer, økonomiske virkemidler og administrativt støtteapparat har de god kjennskap til kulturaktørene i sin region.

Arbeidsgruppen ønsker derfor dialog med fylkeskommunene. På møtet ber vi hver region gi korte innledninger (max. 4 - 5 min) om deres erfaringer og vurderinger, som grunnlag for en etterfølgende diskusjon/samtale. Vi ønsker å få belyst

- *det internasjonale arbeidet i kultursektoren regionalt, om utfordringer og muligheter i dette arbeidet.*
- *fylkeskommunenes erfaring med og vurdering av virkemidler og tiltak på området*
- *fylkenes erfaring med og vurdering av statlige virkemidler og tiltak, hvordan disse fungerer og hvordan de passer med/underbygger regionalpolitiske mål og/eller hvordan nasjonal politikk kan understøtte regionale mål*
- *vurderinger og innspill om samspill, involvering og utveksling mellom nasjonalt og regionalt nivå om innsats for fremme av internasjonalt kultursamarbeid. Vi ønsker også synspunkter på utnyttelsen av økonomiske ressurser og kompetanse.*

Dette mottar vi også gjerne i skriftlig form oppsummert kortfattet i hovedpunkter i etterkant av møtet. Vi vil også gjerne ha en kort orientering om hvordan arbeidet med internasjonale saker er organisert og en oversikt over evt. planer og strategidokumenter på området.

I møtet vart det gitt ei kort orientering om det internasjonale arbeidet i Vestland fylkeskommune og i det vestlandske kulturlivet. Denne saka bygger på innlegget der ein svarte på dei fire punkta dei ønska å få belyst.

Vestland fylkeskommune sin vedtekne internasjonal strategi vert lagt ved i si fulle form.

Det internasjonale arbeidet i kultursektoren regionalt, om utfordringar og moglegheiter i dette arbeidet.

Vestland har eit svært aktivt og kompetent kunst- og kulturliv. Vi kjenner oss godt igjen i og stiller oss bak i situasjonsomtalen som ligg i kap. 9. i *Stortingsmelding 8: Kulturens kraft*, «Internasjonale moglegheiter».

Særleg innanfor det profesjonelle kunst- og kulturlivet er det mange, gjerne innan smalare kunstfelt, som har eit internasjonalt fagleg nettverk som dei samarbeider med jamt. Vestlandet har lange tradisjonar for samarbeid utover landegrensene, og det internasjonale pregar kunst- og kulturlivet også i dag. Fleire av institusjonane har t.d. leiarar med utanlandsk bakgrunn.

Det er mange kunstnarar frå Vestland, ikkje minst innan musikk, som har internasjonale karrierar. Dette har sjølvstøtt vore annleis i denne tida der koronasmitte har styrt samfunnet. Vi håper at dei fleste kan ta opp igjen tråden og forsette si internasjonale verksemd når smittesituasjonen vert betre.

Koronakrisa har sjølvstøtt også verka andre vegen - festivalar, institusjonar som vanlegvis har utanlandske artistar og andre kunstnarar på programmet har - i den grad dei i det heile har kunne hatt eller tør planlegge aktivitet - måtte la vere å engasjere utanlandske aktørar no.

Vi kunne liste opp mange enkeltkunstnarar og institusjonar i Vestland som jobbar utstrekkt på tvers av landegrensene, men nøyer oss med å nemne eit par slik som Bergen Internasjonale Teater(BIT Teatergarasjen), Carte Blanche og Festspillene. Innan kulturarvfeltet deltek musea og andre aktørar aktivt i nettverk og samarbeid, ikkje minst knytt til våre tre stader som er ein del av Unesco sitt verdsarvsystem.

Slik vi ser det, er det viktig å innrette offentlege verkemiddel betre til å støtte institusjonane og det frie feltet i dei internasjonale samarbeida dei sjølv finn fagleg interessante, relevante og viktige. Vi reknar med at fleire aktørar frå Vestland vil kome med eigne innspel til arbeidet med strategien.

Bergen er ein motor for regionen, og Bergen kommune har sidan kulturby Bergen 2000 jobba målretta med internasjonale planar og strategiar og korleis dei kan støtte opp under kulturlivet sine internasjonale planar og målsettingar. Kommunen har også etablert lågterskelordningar for kunstnarar som vert invitert til å delta i samarbeid i utlandet.

I arbeidet med ny regional kulturplan vil vi sjå nærare på korleis vi betre kan kome kulturlivet sine behov i møte - i samspel med statlege og kommunale verkemiddel. Dette gjeld både det profesjonelle og frivillige kulturlivet. Det er mange internasjonale samarbeid også i frivillige lag og organisasjonar. Fylkeskommunen bør i lag med kommunane sjå på korleis ein kan støtte opp under dette. Det er eit viktig grunnlag for forståing av andre menneske og kulturar.

Mange av kommunane i fylket har mange innbyggjarar med utanlandsk bakgrunn, både menneske som har flykta frå heimlandet sitt og menneske som kjem til Vestlandet for å arbeide t.d. i industrien for ein kortare eller lengre periode. Her ligg det også eit potensiale som ikkje er nytta godt nok, og det er store moglegheiter som ligg i dette og dei ressursane desse menneska har.

Fylkeskommunane si erfaring med og vurdering av verkemiddel og tiltak på området

Dei store, tverrfaglege EU-programma

Hordaland fylkeskommune har tidlegare vore aktiv og td lead partner i fleire store EU-prosjekt som **Interreg-program ol**. Dette var svært arbeidskrevjande og vart lett separert frå fylkeskommunen sitt arbeid med kultur elles. Politikken no er at fylkeskommunen i hovudsak ikkje lenger skal ha leiande roller i slike prosjekt, men at det i større grad skal vere kulturlivet sjølv som skal initiere interesser og prosjekt.

Kreativt Europa

Fylkeskommunen har hatt hatt godt samarbeid med Kulturrådet for å gje informasjon og rådgjeving til kulturlivet i fylket om Kreativt Europa-programmet. Dette ønskjer vi å forsetje med.

Fleire organisasjonar og institusjonar i fylket har delteke i prosjekt under dette programmet. Det har vore viktig og nyttig for dei for å få eit internasjonalt nettverk og samarbeidspartnarar, men det krev også mykje av deltakarane.

Vi ser at fylkeskommunen kan vere med på å føre dei som tidlegare har delteke i programmet saman med nye aktørar som er interesserte i å delta. Det er stor interesse, men det er også ei realistisk innstilling om at dette ikkje er lett tente pengar frå EU, men ganske krevjande prosedyrar og arbeid både i forkant, i gjennomføringa av prosjektet og i etterkant. Men det er også semje om at prosjekt gjennom Kreativt Europa kan gje god fagleg utteljing.

Aktiv ungdom og Erasmus / Erasmus +

Vestland fylkeskommune har god erfaring med program som Aktiv ungdom, volontørordning og Erasmus /Erasmus+. Vi ser at det er svært viktig å ha «lågterskelprogram», der ikkje minst frivillig sektor ha nytte av utveksling.

Gjennom slike program har fylkeskommunen god erfaring med å vere koplpar og tilrettleggar for t.d. tilsette i kommunar, museum og bibliotek høve til nettverk og kompetanseheving gjennom studiebesøk i utlandet.

Internasjonalt samarbeid gjennom m.a. Aktiv ungdom er eit godt og viktig verktøy for å bidra til interkulturell kompetanse og medansvar hos ungdommar. I ein stadig meir globalisert kvardag med store internasjonale kommersielle krefter som serverer oss menger av overflatekjennskap kan utveksling og deltaking i internasjonale program vere eit viktig korrektiv og kjelde til genuin kunnskap og forståing.

Utanriksdepartementet sine midlar til kultur

Fleire kunst- og kulturaktørar i fylket har fått støtte gjennom tilskotsordningar som er organisert gjennom nettverksorganisasjonane. Det er viktig at dette er transparente og tilgjengelege ordningar. Det bør i tillegg til grunngeving om «Norgesfremme» også ha ei breiare, meir generell kulturpolitisk grunngeving.

Vest-Norges Brusselkontor

Vestland fylkeskommune er medeigar i Vest-Norges Brusselkontor saman med Møre og Romsdal fylkeskommune, Høgskulen på Vestlandet og 15 kommunar i desse to fylka. Dette kontoret har vore nyttig også for kulturfeltet og deira kompetanse og nettverk, og ikkje minst det nettverket som er i eigarskapen kan nyttast endå betre i framtida. Då koronakrisa sette inn nett etter at den nye fylkeskommunen vart etablert, har ein naturleg nok ikkje jobba så tett og aktivt opp mot dette enno.

Fylka sine erfaringar med og vurdering av statlege verkemiddelen og tiltak, korleis desse fungerer og korleis dei passar med/underbygger regionalpolitiske mål og/eller korleis nasjonal politikk kan understøtte regionale mål

Vestland fylkeskommune sin visjon er «eit nyskapande og berekraftig Vestland», og denne skal nås gjennom verdiane *kompetent, open og modig*. Vi treng eit større utsyn og innsyn frå andre stader og land for å få dette til.

Strategi for internasjonalt samarbeid i Vestland 2020- 2024 vart vedteke av fylkestinget i Vestland 29. september 2020. Denne slår fast at det internasjonale perspektivet må vere ein del av det generelle (utviklings)arbeidet og er naudsynt for at vi skal kunne oppnå dei måla vi har for fylkeskommunen, kulturlivet og samfunnet elles:

Med internasjonalt samarbeid meiner vi samarbeid på tvers av landegrensar for å skape meirverdi og kompetanse som fremmer vår regionale utvikling- eit samarbeid som bidreg positivt, reflektert og aktivt i eit fleirkulturelt norsk samfunn og i eit internasjonalt verdssamfunn.

Strategi for internasjonalt samarbeid skal forsterke Vestland si evne til å møte internasjonale utfordringar og moglegheiter, på ein måte som bidreg til ønska utvikling i regionen. I dette har fylkeskommunen ein sentral rolle som samfunnsutviklar, ei posisjon som er styrka gjennom regionreforma. Fylkeskommunen skal styrke kulturen for internasjonale perspektiv på samfunnsutviklinga i eigen organisasjon og i vestlandssamfunnet som heilskap.

Vårt internasjonale samarbeid skal forsterke arbeidet med samfunnsoppdraget, basert på visjon og felles verdiar, og skal vere eit verkemiddel til å nå utviklingsmåla for regionen. Operasjonalisering av strategien skjer på sektornivå. Sektorane set strategien i samheng med eigne arbeidsområde, arbeidsmåtar og planarbeid, og gjer ei heilskapleg vurdering og prioritering av sine innsatsområde, verkemiddel og arbeidsmåtar.

Vidare skal Vestland fylkeskommune sitt internasjonale engasjement vere ein integrert del av arbeidet med gjennomføring av utviklingsplan, regionale planar, temaplanar og strategiar. Kulturpolitikken må ha ein internasjonal dimensjon om den skal vere aktuell og relevant for dagens kulturliv. Arbeidet med ny regional kulturplan er i gang, og planprogrammet er planlagt vedteke i juni 2020.

Fram til ny kulturplan er vedteken gjeld dei to regionale planane for tidlegare Hordaland og Sogn og Fjordane, *Premiss: kultur og Kultur for alle* (<https://www.vestlandfylke.no/kultur/planar-og-strategiar-for-kultursektoren/>) Vi opplever at dei kulturpolitiske måla i desse planane harmonerer svært godt med dei nasjonale kulturmåla, sjølv om mange av våre regionale mål er utarbeidde og *vedtekne før Kulturens kraft*. Begge planane har overordna mål om eit internasjonalt kulturliv. «Hordaland skal vere ein open og utoverretta kulturregion, der utvikling og utveksling av kompetanse og kulturuttrykk står sentralt». Sogn og Fjordane har som eitt av to mål at « Fylket skal ha regionale, nasjonale og internasjonale kulturelle kraftsenter.» Elles står det i *Premiss: kultur* i kapittelet som særskild omhandlar den internasjonale dimensjonen at:

Hordaland har eit kunst- og kulturliv av høg kvalitet med mange kunstnarar, kulturinstitusjonar og andre aktørar som jobbar tett opp mot miljø i utlandet. Det profesjonelle kunstlivet er spesielt internasjonalt. Dette er viktig for utviklinga av og kvaliteten på enkeltkunstnarar, det enkelte kunstprosjekt/- produkt og kunst- og kulturmiljøet som heilskap. Fleire kunstnarar og kunstinstitusjonar har eit utanlandsk nettverk, marknad og publikum som er større enn det dei har i Hordaland og Noreg. Carte Blanche, Bergen kunsthall og BIT Teatergarasjen er blant dei institusjonane i Hordaland som har lengst erfaring med internasjonal verksemd.

Fylkeskommunen si rolle er å bidra til å kople partnarar, utvikle og støtte internasjonalt samarbeid mellom regionar, idrett-, kunst- og kulturorganisasjonar, bibliotek, museum, forskings- og utviklingssektoren og kommunane. Dette skal først og fremst vere tenlege for kulturlivet sjølv og kommunane, men kan også grunnleggjast med målet om å bidra til ei berekraftig utvikling av Hordaland som ein attraktiv og konkurransedyktig region.

Det vil vere viktig å mobilisere fleire aktørar i fylket til å ta del i internasjonale aktivitetar, auke den internasjonale kompetansen og særleg gje ungdom høve til internasjonal erfaringsutveksling. Fylkeskommunen vil bidra med kompetanse og vere med og opne dører for internasjonale samarbeidsprosjekt og partnerskap. Ein viktig del av dette arbeidet vil vere å informere og rettleie om internasjonale program og støtteordningar, i samarbeid med Vestnorges Brusselkontor.

Vurderingar og innspel om samspel, involvering og utveksling mellom nasjonalt og regionalt nivå om innsats for fremme av internasjonalt kultursamarbeid.

Dei ønskjer også synspunkt på utnyttinga av økonomiske ressursar og kompetanse.

Samarbeidet mellom fylkeskommune og statleg nivå (som Kulturrådet og Riksantikvaren) har vore bra for å nå ut og informere kulturlivet om td. Kreativt Europa og EØS-midlene. Td. infomøter og workshop.

Fylkeskommunen har hatt samarbeidsregionar gjennom mange år. Verdien av dette samarbeidet har variert frå region til region og variert over tid. Samarbeidsregionane har særleg gitt nyttig internasjonalt perspektiv og samanlikningsgrunnlag for administrativt tilsette og politikarar, og slik vore med på å heve den faglege kompetansen, både innfor tenesteyting og på kulturpolitikk.

Vestland fylkeskommune har hatt og vil vidareføre faste samarbeidsrelasjonar med seks europeiske regionar, og på kulturområdet er særleg kontakten med Orknøyene, tidlegare Nedre Normandie (no Normandie) og Edinburgh viktig og aktiv. I botn for dette ligg sterke historiske band. Når det gjeld Skottland, er det òg ei sterk nabokjensle og både Skottland og Irland ligg i vesterled og har ei sterk felles vikinghistorie med oss. Den norske ambassadøren i Dublin har vore aktiv opp mot fylkeskommunen og det er sett i gang samarbeid og utveksling mellom aktørar på grunnlag av dette. Samarbeidet med regionane i Storbritannia og Irland vert ekstra viktige etter at Brexit er trådd i kraft.

Dei norske ambassadane i Dublin, Paris og London, og konsulatet i Edinburgh har gjennom fleire i vore gode og interesserte medspelarar for fylkeskommunen.

Vedtakskompetanse

Denne uttalen går frå Hovudutval for kultur, idrett og inkludering, og vedtaket ligg såleis hos dette utvalet.

Konklusjon

Internasjonalt samarbeid og det å ha eit internasjonalt perspektiv er naturleg og naudsynt for Vestland fylkeskommune om vi skal oppnå dei måla vi setter for kulturlivet i fylket og for fylkeskommunen.